

7 Μαρτίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ,

Αιτητής,

v.

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση,

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 345/90,
10/89, 747/89).

Ακυρωτική απόφαση Ανωτάστου Δικαστηρίου — Αίτηση για τιμωρία λειτουργού της διοίκησης για καταφρόνηση του Δικαστηρίου λόγω παρακοής σε ακυρωτική απόφαση — Αλόουρηση — Αναγκαία η άδεια του Δικαστηρίου λόγω της φύσης και των συνεπειών της καταφρόνησης — Διακριτική ευχέρεια για την παραχώρησή της — Η βούληση και μόνο του αιτητή δεν αρκεί.

5

Δεδικασμένο — Δεσμευτικό προηγούμενο — Δέσμευση του Δικαστηρίου από αποφάσεις της Ολομέλειας σε περίπτωση ύπαρξης συγκρουόμενων προγενέστερων αποφάσεων — Αρχές — Διάφορο το θέμα της άμεσης και καθοριστικής δέσμευσης λόγω απόφασης σε έφεση.

10

Στα πλαίσια της διαδικασίας συνεκδίκασης των προσφυγών, εκκρεμούσε ενώπιον του δικαστηρίου αίτημα του αιτητή για την τιμωρία λειτουργού της Διοίκησης για καταφρόνηση του Δικαστηρίου λόγω παρακοής ακυρωτικής απόφασης που εκδόθηκε υπέρ του αιτητή. Ο τελευταίος όμως ζήτησε την άδεια του δικαστηρίου να αποσύρει αυτή την αίτηση, ως αποτέλεσμα της πρόσφατης απόφασης της Ολομέλειας στην υπόθεση *Δημοκρατία ν. Θαλασσινού*, που κατά την κρίση του αιτητή κατέστησε το αίτημά του άνευ αντικειμένου.

15

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την αίτηση, αποφάσισε ότι:

(1) Η άδεια του δικαστηρίου είναι αναγκαία για να αποσυρθεί αίτηση για καταφρόνηση, ενόψει της φύσης της και των συνεπειών

5 της καταφρόνησης στην υπόσταση και αποτελεσματικότητα της δικαστικής λειτουργίας, καθώς και τη διασφάλιση κράτους δικαίου. Επομένως, η βούληση και μόνο του αιτητή να αποσύρει την προσφυγή δεν επιφέρει τη διακοπή της διαδικασίας, ούτε συνεπάγεται αυτομάτως της απόρριψή της. Η παραχώρηση άδειας ανάγεται στη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου.

10 (2) Αυτό που απασχόλησε την Ολομέλεια, ήταν αν υπήρχε κώλυμα να ακουστεί η Διοίκηση σε αίτηση για αναστολή της εκτέλεσης ακυρωθείσας απόφασης λόγω παρακοής ή ανυπακοής στην απόφαση. Ως προς το αν πράγματι υπήρξε παρακοή, τόσο η πλειοψηφία όσο και η μειοψηφία κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι αυτή δεν συνέτρεχε αλλά υπήρξε συμμόρφωση. Η διαφωνία πλειοψηφίας και μειοψηφίας ήταν ως προς το δικαιοῦκό πλαίσιο που οριοθετούν τα άρθρα 146 και 150 του Συντάγματος. Η πλειοψηφία, σε αντίθεση με την μειοψηφία, έκρινε ότι οι ακυρωτικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν έχουν τα χαρακτηριστικά της επιταγής ή διαταγής, και συνεπώς ο ανυπακούων δεν υπόκειται στις κυρώσεις για περιφρόνηση του Δικαστηρίου του άρθρου 150 του Συντάγματος. Το εύρημα περί μη συνδρομής της ανυπακοής ή περί μη θέσεως τέτοιου θέματος είναι καθοριστικό για την τύχη της παρούσας αίτησης, οπότε το αίτημα για απόσυρσή της κρίνεται δικαιολογημένο.

25 (3) Το δικαστήριο δεν αντιμετωπίζει στην υπόθεση αυτή το κατά πόσο, ως θέμα νομολογιακής τάξης (binding precedent), η απόφαση της Ολομέλειας το δεσμεύει ενόψει άλλων αποφάσεών της, προγενεστέρων, οι οποίες, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, φαίνεται να συγκρούονται με αυτή, αφού αποδέχονται την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 150 του Συντάγματος σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με ακυρωτικές αποφάσεις δικαστηρίου αναθεωρητικής δικαιοδοσίας που εκεί κρίνεται ως καταφρόνηση δικαστηρίου.

35 Οι αρχές που διέπουν τη δημιουργία δέσμευσης από προηγούμενες αποφάσεις της Ολομέλειας, όπου υπάρχουν συγκρουόμενες αποφάσεις της, δεν συναρτούν τη δέσμευση με την τελευταία χρονολογικά απόφαση αλλά η επιλογή γίνεται με κριτήριο την ορθότητα, κατά την κρίση του εκδικάζοντος δικαστηρίου, της αρχής που η κάθε μία ενσωματώνει. Στην προκείμενη βέβαια περίπτωση, η απόφαση της Ολομέλειας είναι καθοριστική για την τύχη της αίτησης για καταφρόνηση, όπως προεκτάθηκε, και συνεπώς, δεν εγείρεται άλλο θέμα προς εξέταση.

40 *Η αίτηση απορρίπτεται.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Δημοκρατία ν. Θαλασσινού (1991) 3 Α.Α.Δ. 203·

Χάσιος και άλλοι ν. Χαραλαμπίδη (Πολιτική Έφεση 7414, απόφαση εκδόθηκε στις 28.5.90)·

Republic v. Nissiotou (1985) 3 C.L.R. 1335

Kyriacou and Others v. The Minister of Interior (1988) 3 C.L.R. 643

Δημοκρατία ν. Πιτσιλλίδη και Άλλων (Α.Ε. 1086, ημερ. 13.12.90).

Αίτηση.

Αίτηση για την τιμωρία Λειτουργού της Διοίκησης για καταφρόνηση του Δικαστηρίου λόγω παρακοής ακυρωτικής απόφασης που εκδόθηκε υπέρ του αιτητή. 5

Α. Κληρίδης και Γ. Τριανταφυλλίδης, για τον αιτητή.

Γ. Φράγκου (Κα.), Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

10

Cur. adv. vult.

Ο Δικαστής κ. Πικής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Εκκρεμεί ενώπιόν μου, από τις 15/11/90, η αίτηση του Γρηγόρη Θαλασσινού για την τιμωρία λειτουργού της Διοίκησης για καταφρόνηση του δικαστηρίου λόγω παρακοής ακυρωτικής απόφασης που εκδόθηκε υπέρ του αιτητή. 15

Εκ μέρους του αιτητή ζητήθηκε σήμερα η άδεια του δικαστηρίου να αποσύρει την αίτηση, ως αποτέλεσμα της πρόσφατης απόφασης της Ολομέλειας στην υπόθεση *Δημοκρατία ν. Θαλασσινού**. Η απόφαση έχει καταστήσει, όπως αναφέρθηκε από τους δικηγόρους του αιτητή, την αίτηση για περιφρόνηση του δικαστηρίου άνευ αντικειμένου. Εκτιμάται ότι η άδεια του δικαστηρίου είναι αναγκαία για να αποσυρθεί αίτηση για καταφρόνηση, ενόψει της φύσης της και των συνεπειών της καταφρόνησης στην υπόσταση και αποτελεσματικότητα της δικαστικής λειτουργίας, καθώς και τη διασφάλιση κράτους δικαίου. Επομένως, η βούληση και μόνο του αιτητή να αποσύρει την προσφυγή δεν επιφέρει τη διακοπή της διαδικασίας, 20 25 30

* (1991) 3 Α.Α.Δ. 203.

ούτε συνεπάγεται αυτομάτως την απόρριψή της. Απαιτείται η έγκριση του δικαστηρίου με την παραχώρηση άδειας για την οποία ο αιτητής έχει αποταθεί. Η παραχώρηση άδειας ανάγεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου και η άσκησή της στην προκειμένη περίπτωση είναι ό,τι θα μας απασχολήσει.

Το πρώτο σημείο που θα εξετάσουμε, είναι αν πράγματι η απόφαση της Ολομέλειας στη Θαλασσινού (ανωτέρω), έχει εκθεμελιώσει (με την αποστέρηση του αντικειμένου) την αίτηση για καταφρόνηση, ή, ακόμα ακριβέστερα, αν προσιονίζει την απόρριψή της. Ό,τι απασχόλησε την Ολομέλεια, ήταν αν υπήρχε κώλυμα να ακουστεί η Διοίκηση σε αίτηση για αναστολή της εκτέλεσης ακυρωθείσας απόφασης κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος, λόγω παρακοής ή ανυπακοής στην απόφαση.

Για την επίλυση του θέματος, η Ολομέλεια έκρινε αναγκαίο να αποφανθεί πρώτα αν υπήρξε παρακοή στην απόφαση. Η πλειοψηφία του δικαστηρίου (ΛΟΥΪΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΔΔ.), έκρινε ότι οι ακυρωτικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στον τομέα της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας δεν έχουν τα χαρακτηριστικά της επιταγής ή διαταγής, και συνεπώς ο ανυπακούων δεν υπόκειται στις κυρώσεις για περιφρόνηση του δικαστηρίου που προβλέπει το άρθρο 150 του Συντάγματος. Οι δικαστές της μειοψηφίας (ΝΙΚΗΤΑΣ και ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ), κατέληξαν σε διαφορετικά συμπεράσματα αναφορικά με το χαρακτήρα και τις επιπτώσεις των ακυρωτικών αποφάσεων που εκδίδονται βάσει της παραγράφου 4 του άρθρου 146, και τις συνέπειες παρακοής τους. Ο παρακούων, σύμφωνα με τις αποφάσεις τους, καταφρονεί το δικαστήριο και υπόκειται στις κυρώσεις του άρθρου 150 του Συντάγματος. Παρά την απόφασή τους (δικαστές της μειοψηφίας) σε σχέση με το δικαιοκώ πλαίσιο που οριοθετούν τα άρθρα 146 και 150 του Συντάγματος, για καταφρόνηση του δικαστηρίου, και οι δυο κατέληξαν, μετά από συνεκτίμηση των γεγονότων που τέθηκαν ενώπιον της Ολομέλειας, ότι δε σημειώθηκε από τα όργανα

της Διοίκησης ανυπακοή στη διαταγή του δικαστηρίου. Ο δικαστής Νικήτας αναφέρει στην απόφασή του "... Άγομαι στο συμπέρασμα ότι κατά το χρόνο αυτό υπήρξε συμμόρφωση", και ο δικαστής Αρτεμίδης, "..... Υπήρξε συμμόρφωση με την υπό κρίση πρωτόδικη απόφαση." Και η πλειοψηφία του δικαστηρίου φαίνεται από το πιο κάτω απόσπασμα, ότι στην τελευταία ανάλυση είχε αχθεί στο ίδιο συμπέρασμα. 5

"Για όλους τους πιο πάνω λόγους δεν υπάρχει θέμα περιφρόνησης "του Δικαστηρίου στην υπόθεση που εξετάζουμε επομένως δεν τίθεται θέμα άρνησης από μέρους μας να ακουσθούν οι "εφεσείοντες." (Βλ. σελίδα 21 της απόφασης). 10

Πρέπει, βέβαια, να διευκρινισθεί ότι τα προαναφερθέντα σχετίζονται με τη δυνατότητα επίκλησης των προνοιών του άρθρου 150 για την παρακοή απόφασης που εκδίδεται βάσει του άρθρου 150 του Συντάγματος, χωρίς αναφορά στα συγκεκριμένα γεγονότα της υπόθεσης. 15

Η ανάλυση στην οποία έχω προβεί, του κειμένου των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου στη Θαλασσινού (ανωτέρω), κρίθηκε αναγκαία για να διαπιστωθεί το αποφασιστικό μέρος της απόφασης, δηλαδή, ο λόγος (ratio) της απόφασης. Ο λόγος προσδιορίζεται μετά από άμεσο συσχετισμό του θέματος που τίθεται προς εκδίκαση, και της επίλυσής του*. 20 25

Το θέμα που τέθηκε προς κρίση από την Ολομέλεια, συνίστατο στο αν υπήρχε κώλυμα να ακουστεί ο Γενικός Εισαγγελέας, ενόψει των ισχυρισμών του αιτητή για περιφρόνηση του δικαστηρίου από τις διοικητικές Αρχές. Η απάντηση που δόθηκε, και αυτή προσδιόρισε την επίλυση του θέματος, ήταν ότι δεν υπάρχει κώλυμα να ακουστεί ο Γενικός Εισαγγελέας. Στην κατάληξη ότι δεν υπήρχε κώ- 30

* (Βλ. μεταξύ άλλων, Χάσιος και άλλοι ν. Χαλαμπίδη - Πολιτική Έφεση Αρ. 7414 - η απόφαση εκδόθηκε στις 28/5/90. 35

λυμα, το δικαστήριο ήταν ομόφωνο.

Συσχετίζοντας το επίδικο θέμα με την επίλυση, διαπιστώνουμε ότι δεν υπήρξε ή δεν τίθεται θέμα ανυπακοής του αρμόδιου διοικητικού οργάνου στην απόφαση του δικαστηρίου σε σχέση με την εκτέλεση της ακυρωτικής απόφασης που δόθηκε υπέρ του αιτητή. Το εύρημα αυτό είναι καθοριστικό για την τύχη της αίτησης για καταφρόνηση του δικαστηρίου, ενόψει της άμεσης ταύτισης του θέματος που έχει τεθεί πρωτόδικα από τον αιτητή με την αίτηση για καταφρόνηση, και της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου στην ίδια υπόθεση αναφορικά με το ίδιο θέμα. Η απόφαση της Ολομέλειας επισφραγίζει και την έκβαση της αίτησης για καταφρόνηση που εκκρεμεί ενώπιόν μου. Συνεπώς, κρίνεται δικαιολογημένο το αίτημα να αποσυρθεί.

Ο λόγος για τον οποίο έχω ασχοληθεί σε κάποια έκταση με τις επιπτώσεις της απόφασης της Ολομέλειας στη Θαλασσινού, οφείλεται στην ανάγκη να διαπιστωθεί αν η απόφαση της Ολομέλειας έχει επιλύσει, στη συγκεκριμένη υπόθεση, το θέμα το οποίο εγείρεται πρωτοβάθμια ενώπιόν μου, οπότε η επίλυση με δεσμεύει και θέτει ουσιαστικά εκ ποδών την αίτηση για καταφρόνηση του δικαστηρίου. Δεν εξετάζω και δε θα ασχοληθώ σ' αυτή την υπόθεση κατά πόσο, ως θέμα νομολογιακής τάξης (binding precedent), η απόφαση της Ολομέλειας με δεσμεύει να την ακολουθήσω ενόψει άλλων προγενέστερων αποφάσεων της ολομέλειας, οι οποίες, τουλάχιστο, εκ πρώτης όψεως, φαίνεται να συγκρούονται με αυτή. Στις προηγούμενες αποφάσεις της Ολομέλειας, *Republic v. Nissiotou** και *Kyriacou and Others v. The Minister of the Interior***, υποστηρίζεται η θέση ότι η ανυπακοή σε ακυρωτικές αποφάσεις δικαστηρίου αναθεωρητικής δικαιοδοσίας συνιστά καταφρόνηση του δικαστηρίου, και εκθέτει εκείνο που τις περιφρονεί στις κυρώσεις που προβλέπει το άρθρο 150 του Συντάγματος.

* (1985) 3 C.L.R. 1335.

** (1988) 3 C.L.R. 643.

Οι αρχές που διέπουν τη δημιουργία δέσμευσης από προηγούμενες αποφάσεις της ολομέλειας, επισημαίνω, όπου υπάρχουν συγκρουόμενες αποφάσεις της ολομέλειας, δε συναρτούν τη δέσμευση με την τελευταία χρονολογικά απόφαση του δικαστηρίου. Όπως και πρόσφατα 5 είχα την ευκαιρία να αναφέρω στη Δημοκρατία ν. Πιτσιλίδη και Άλλων*, η επιλογή μεταξύ προηγούμενων συγκρουόμενων αποφάσεων του δικαστηρίου, γίνεται με κριτήριο την ορθότητα, κατά την κρίση του εκδικάζοντος δικαστηρίου, της αρχής δικαίου που η κάθε μια ενσωματώνει. Το θέμα δε θα με απασχολήσει άλλο, επειδή στην 10 προκειμένη περίπτωση, για τους λόγους που έχω αναφέρει, η απόφαση της Ολομέλειας στη Θαλασσινού είναι καθοριστική για την τύχη της αίτησης για καταφρόνηση, και συνεπώς, δεν εγείρεται άλλο θέμα προς εξέταση. 15

Η αίτηση απορρίπτεται.

* (ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ 1086 - η απόφαση εκδόθηκε στις 13/12/90)